

# TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN TEBLİĞ

(Tebliğ No:2002-32/27)

## Amaç ve kapsam

**Madde 1-** Bu Tebliğin amacı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a göre faaliyet göstermek üzere yetkili müesseselerin kurulmasına, Şube açmalarına, faaliyet ve denetimlerine dair usul ve esasları düzenlemektir.

## Tanımlar

**Madde 2-** Bu Tebliğe geçen;

- Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Őubelerini,
- Yetkili Müesseseler: Bakanlıkça tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde

dövizle ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim Őirketleri,

**d) Şube:** Múnhasıran yetkili müesseseye bağlı olarak çalıŐan idaresi yönetim kurulu kararı ile atanan yönetici vasıtasıyla yürütölen mahalli teŐkilatı,

**e) Yetkili Müessese İzin Belgesi:** Faaliyette bulunmasına izin verilen yetkili müesseselerin merkezleri adına düzenlenen imzalı ve soğuk damgalı belgeyi,

**f) Şube İzin Belgesi:** Yetkili müesseselerin Müsteşarlıkça açılmasına izin verilen Şubeleri için buldukları mahallin adı belirtilmek suretiyle düzenlenen imzalı ve soğuk damgalı belgeyi,

ifade eder.

## Kuruluş izni

**Madde 3-** Yetkili müesseselerin kurulması ve faaliyete geçmesi için Müsteşarlıktan izin alınması Şarttır.

Yetkili müessese izin belgesi bulunmayan kiŐi ve kuruluŐların ticari amaçla döviz alım-satım faaliyetinde bulunmaları yasaktır.

## Kuruluş ve izin Şartları

**Madde 4-** Kurulmasına izin verilecek yetkili müesseselerin;

- Anonim Şirket olması,
- Múnhasıran yetkili müesseselerin faaliyet konuları ile iŐtigal etmek üzere kurulması,
- Ödenmiş sermayelerinin 250 milyar Türk Lirasından az olmaması,
- T.C. Ziraat Bankası'na 80 bin EURO yatırılması,

e) Kurucuların, müflis, konkordato ilan etmiş veya taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis yahut zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,

f) Hisse senetlerinin nama yazılı olması ve nakit karşılığı çıkarılması,

g) Şirketi temsile ve idareye yetkili yöneticilerden en az birinin yüksek öğrenim kurumlarından mezun ve mali konularda deneyimli olması,

h) Anasözleşmelerinin, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında mevzuat hükümlerine uygun olması, şarttır.

### **Başvuru**

**Madde 5-** Yetkili müessese kurulması için Müsteşarlığa verilecek başvuru dilekçesine;

a) Ortaklık anasözleşme taslağının,

b) Her bir kurucu ortak için;

1. Müflis olmadıklarına ilişkin Asliye Ticaret Mahkemelerinden alınacak belgenin,

2) Konkordato ilan etmiş olmadıklarına ilişkin İcra Tetkik Mercii Hakimliklerinden alınacak belgenin,

3) Ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis yahut zimmet, nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulunmadığına ve vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymemiş olduklarına ilişkin, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nden veya Cumhuriyet Savcılıklarından, Hazine Müsteşarlığı'na verilmek üzere ek:1'de yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek dilekçe ile talep edilecek arşiv kayıtlarını da içeren adli sicil belgelerinin,

4) Vergi borcu bulunmadığına dair bağlı bulunulan vergi dairesinden alınacak belgenin,

5) Ayrıntılı özgeçmişlerinin,

6) Tebliğin 2 no.lu ekindeki örneğe uygun şekilde ve noter huzurunda düzenleyip imza edecekleri birer beyannamenin,

c) Müsteşarlıkça gerekli görülecek diğer bilgi ve belgelerin,

eklenmesi zorunludur.

### **Ön izin**

**Madde 6-** Kurucular, 5 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeler ile birlikte yetkili müessese kurmak üzere ön izin almak amacıyla Müsteşarlığa başvuruda bulunurlar.

Başvuruları Müsteşarlıkça uygun görülene, Türk Ticaret Kanunu hükümleri dahilinde anonim şirket kurabilmeleri için ön izin verilir.

Yetkili müessese kurmak için ön izin alan kurucular, döviz alım satım faaliyetinde bulunamazlar. Faaliyet izni almadan bu işlemleri yaptıkları tespit edilenlerin ön izni Müsteşarlıkça iptal edilir.

### **Faaliyete geçiş şartları ve izin belgesi**

**Madde 7-** Kurucular, ön izin tarihinden itibaren 90 gün içerisinde yetkili müessesenin kuruluş işlemlerini tamamlayarak faaliyet izni almak üzere Müsteşarlığa başvuruda bulunurlar.

Faaliyet izni almak üzere yapılacak başvuruya;

- a) Anasözleşmenin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesi'nin bir nüshası,
- b) Ortaklar tarafından şirket anasözleşmesinde taahhüt edilen asgari şirket sermayesinin nakden ve defaten ödendiğini gösterir bankadan alınacak belge,
- c) Kuruluş işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, 80 bin EURO'nun şirket adına T.C. Ziraat Bankası'na yatırıldığını tevsik eden belge,
- d) Şirket yönetim kurulunca şirketi idare ve temsil ile görevlendirilen yöneticilerin, öğrenim durumlarını gösterir belgeler ve özgeçmişleri,
- e) İstihdam edilecek personel sayısı ve teknik donanım durumu ile ilgili bilgiler,
- f) Faaliyette bulunacakları ilin valiliğince düzenlenen, işyerinin yeterli fiziki güvenlik önlemlerine sahip olduğunu gösterir belge,

eklenir.

Müsteşarlıkça yapılan inceleme neticesinde, durumları uygun görülen yetkili müesseselere faaliyette bulunma izni verilerek, şirket adına "Yetkili Müessese İzin Belgesi" düzenlenir.

Şirket adına düzenlenen "Yetkili Müessese İzin Belgesi" şirketin merkezinde herkesin görebileceği şekilde asılı bulundurulmak zorundadır.

### **Şube açma**

**Madde 8-** Yetkili müesseselerin merkezlerine ilaveten şube açmaları Müsteşarlığın ön iznine tabidir. Şube açmak üzere yapılacak başvurulara yönetim kurulu kararı ile birlikte şube açılması nedenlerini belirtir bir raporun eklenmesi zorunludur. Yapılacak değerlendirme neticesinde durumları uygun bulunan yetkili müesseselere şube açma izni verilir.

Şube açma iznini müteakip 90 gün içerisinde;

- a) Her bir şube için 4 üncü maddede belirtilen ödenmiş sermayeye 250 milyar Türk Lirası ilave edildiğine ilişkin Ticaret Sicili Gazetesi ve artırılan sermayenin tamamının ödendiğini gösterir bankadan alınacak belgenin,
- b) 80 bin EURO'nun şirket adına T.C. Ziraat Bankası'na yatırıldığını tevsik eden belgenin,
- c) Faaliyette bulunacakları ilin valiliklerince düzenlenen, şubenin yeterli fiziki güvenlik önlemlerine sahip olduğunu gösterir belgenin,
- d) Şubenin tescil edildiği Ticaret Sicili Gazetesinin bir nüshasının,
- e) Şubeyi temsil ve idareye yetkili yüksek öğrenim kurumlarından mezun ve mali konularda deneyimli bir yöneticinin atandığına dair yönetim kurulu kararı ile bu kişinin öğrenim durumunu gösterir belge ve özgeçmişinin,

tevdii halinde, faaliyete geçmesi uygun görülen şubelere Müsteşarlıkça "Şube İzin Belgesi" verilir.

"Şube İzin Belgesi" verilmesinden önce faaliyete geçen şubelere ait izinler Müsteşarlıkça iptal edilir.

### **İşyeri nakli ve unvan değişikliği**

**Madde 9-** Yetkili müesseselerin merkez ve şubeleri, Müsteşarlıkça izin verilen işyerleri dışında faaliyette bulunamazlar.

Yetkili müesseselerin unvan değişikliği ile merkez ve şubelerinin nakli Müsteşarlığın iznine tabidir.

### Hisse devirleri

**Madde 10-** Yetkili müesseselerin ortaklarında değişikliğe neden olan hisse devirleri Müsteşarlığın iznine tabidir.

Hisseleri devralacak kişilerin kurucu ortaklarda aranılan şartları haiz olması ve bu durumun 5'inci maddede belirtilen belgeler ile tevsiki gereklidir.

Yetkili müesseseler, faaliyet izni verildiği tarihten itibaren 1 yıl geçmedikçe hisse devrinde bulunamazlar.

### Faaliyet konusu

**Madde 11-** Yetkili müesseseler aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunurlar.

a) Merkez Bankası'nca alım satım konusu yapılan efektifleri almak ve satmak.

b) Efektifleri daha küçük veya daha büyük kúpürlerle veya ayrı cins efektiflerle değiştirmek.

c) Merkez Bankası'nca tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövizli natık çekleri satın almak.

d) Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında, öngörülen şartları yerine getirmek kaydıyla anılan Bankaca belirlenen esas ve usuller dahilinde döviz ve efektif alım satımı yapmak.

e) Kıymetli Madenler Borsasına üye olmak kaydıyla, ilgili yönetmelik ve mevzuat hükümleri çerçevesinde işlenmemiş kıymetli madenlerin ithalini ve söz konusu Borsada sürdürülmekte olan kıymetli madenlere ilişkin işlemleri yapmak.

Yetkili müesseseler yukarıda belirtilen işlemler dışındaki faaliyetlerde bulunamazlar, bu madde hükümlerine aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen yetkili müessesenin faaliyet izni Müsteşarlıkça iptal edilir.

### Hesap ve belge düzeni

**Madde 12-** Yetkili müesseseler, Türk Parası Kıymetini Koruma ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde faaliyette bulunurlar.

Yetkili müesseseler, Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'na göre işletmenin ihtiyacına uygun birinci sınıf tacirlerin tutmak zorunda oldukları defter ve kayıtları tutmak zorundadırlar.

Merkez Bankası'nca belirlenen esaslar dahilinde her bir işlem itibarıyla döviz alımlarında "Döviz Alım Belgesi", döviz satımlarında "Döviz Satım Belgesi" düzenlenir. Döviz alım ve satım işlemlerini kayıt dışı bırakamazlar ve mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirmezler.

Yetkili müesseseler, bir takvim yılı içerisinde merkez ve şubelerinin herbiri için en az 3 milyon ABD Doları veya karşılığı döviz tutarında döviz alış işlemi gerçekleştirmek zorundadırlar.

Yetkili müesseseler, satın aldıkları dövizleri Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ve bu Karar'a ilişkin Merkez Bankası genelgeleri ile tespit edilen oran ve esaslar dahilinde anılan Bankaya devrederler.

### Faaliyetin durdurulması

**Madde 13-** Faaliyet izin tarihinden itibaren 30 gün içerisinde faaliyete geçilmemesi veya faaliyete aralıksız 90 gün veya daha fazla süreyle ara verilmesi halinde, faaliyet izni ve "Yetkili Müessese İzin Belgesi" iptal edilir. İzin belgesi iptal edilenler yetkili müessese olarak faaliyette bulunamazlar.

Bu Tebliğ ve Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki mevzuat hükümlerine aykırı işlem yaptığı tespit edilen yetkili müesseseler hakkında, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'a istinaden yasal kovuşturmayla geçilir. Ayrıca, anılan Kanuna ilişkin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'ın 21 inci maddesi uyarınca yetkili müesseseler ilk tespit uyarılır, mevzuat hükümlerine aykırı işlemlerin ilk tespitten itibaren bir yıl içinde ikinci defa tespit edilmesi halinde 15 gün, üçüncü tespit ise 30 gün süreyle geçici olarak döviz alım-satım faaliyeti ilgili valilik aracılığı ile durdurulur. Dördüncü tespit ise yetkili müessese faaliyet izni Müsteşarlıkça iptal edilir.

Faaliyet izni iptal edilen yetkili müesseselerin, "Yetkili Müessese İzin Belgesi"ni ve "Şube İzin Belgesi"ni Müsteşarlıkça verilen süre dahilinde iade etmemeleri veya faaliyetlerine devam etmeleri halinde haklarında kanuni kovuşturmaya geçilir.

#### **Yetkili müessese unvanının korunması**

**Madde 14-** Faaliyet izni bulunmayanlar veya iptal edilenler, yetkili müessese olarak faaliyette bulunamayacakları gibi; ticaret unvanlarında, ilan ve reklamlarında veya işyerlerinde döviz alım-satım faaliyetinde buldukları izlenimini yaratacak hiç bir kelime, deyim ve işaret kullanamazlar.

#### **Bilgi verme**

**Madde 15-** Yetkili müesseseler, yıllık bilanço ve kar-zarar cetvelleri ile Tebliğin 3 no.lu ekindeki örneğe uygun şekilde düzenleyecekleri yıllık faaliyet raporunu takibeden yılın Nisan ayı sonuna kadar Müsteşarlığa gönderirler.

Müsteşarlık, yetkili müesseselerden yukarıda sayılanların yanında diğer her türlü bilgiyi belirleyeceği şekil ve sürelerde isteyebilir.

#### **Denetime yetkili merciler**

**Madde 16-** Yetkili müesseselerin faaliyet ve işlemleri, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'a göre inceleme ve soruşturma yapmaya yetkili bulunan denetim elemanları ile kambiyo müdürlükleri ve ilgili kanunlarla denetim yapmaya yetkili elemanlar tarafından incelenebilir.

Yetkili müesseseler yukarıda yazılı denetim elemanlarının ve mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, evrak ve defterlerini ibraz etmek zorundadırlar.

Merkez Bankası yetkili müesseselerde inceleme yapmaya yetkilidir.

#### **Döviz hesabı**

**Madde 17-** Bu Tebliğ uyarınca yetkili müesseselerce T.C. Ziraat Bankası'na yatırılan dövizler, bankanın "Muhtelif Borçlar-Bloke Paralar" hesabında izlenir ve herhangi bir nedenle faaliyetin sonra ermesi halinde Müsteşarlığın talimatı üzerine ilgili şirkete ödenir.

Bu hesaptaki tutarlara faiz ödenmez.

**Geçici Madde 1-** Bu Tebliğin yayımından önce faaliyette bulunan yetkili müesseseler, sermayelerini ve T.C. Ziraat Bankası nezdindeki döviz tutarlarını 4 üncü maddenin (c) ve (d) bendleri ile 8 inci maddenin (a) ve (b) bendlerinde belirtilen miktarlara 31/12/2002 tarihine kadar tamamlamak zorundadırlar.

#### **Yürürlükten kaldırılan hükümler**

**Madde 18-** Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a ilişkin 97-32/21, 99-32/22 ve 99-32/23 sayılı Tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır.

#### **Yürürlük**

**Madde 19-** Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

#### **Yürütme**

**Madde 20-** Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan yürütür.

EK: 1

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

(..... CUMHURİYET SAVCILIGI'NA)

Yetkili Müessese kuruluş izni için HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI'na verilmek üzere adli sicil ve arşiv kayıtlarımın çıkarılarak tarafıma verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

İ M Z A

SOYADI - ADI :

BABA ADI :

ANA ADI :

DOĞUM YERİ/TARİHİ :

NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU YER:

İL :

İLÇE :

MAHALLE/KÖY :

CİLT NO :

AİLE SIRA NO :

SIRA NO :

ADRES :

ADLİ SİCİL VE ARŞİV KAYITLARININ TETKİKİ SONUCUNDA .....'IN  
SABİKA KAYDINA RASTLANMAMIŞTIR/ RASTLANMIŞTIR.

.../.../200.

EK: 2

KURUCULAR BEYANNAMESİ

- ADI SOYADI :

- DOĞUM YERİ VE TARİHİ :

- UYRUĞU :

- ANA ADI :

- BABA ADI :

- İKAMETGAH ADRESİ :

- ÖĞRENİM DURUMU (AYRINTILI):

-MESLEĞİ VE GÖREV UNVANI :

- HALEN ÇALIŞTIĞI İŞ YERİNİN ADI, ADRESİ \* :

\*( Çalışılan kurumun, işverenin ya da şirketin adı veya ticaret ünvanı ve adresi)

- DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI YERLER:

**ÇALIŞILAN YER SÜRESİ GÖREV UNVANI**

1)

2)

3)

- SON BEŞ YILA AİT YILLIK GELİRLERİ (MİLYON TL):

**NET GELİR**

..... YILI .....

..... YILI .....

..... YILI .....

..... YILI .....

..... YILI .....

- ORTAĞI OLDUĞU ŞİRKETLER:

**ŞİRKETİN ADI FAALİYET TÜRÜ SERMAYESİ HİSSE TUTARI**

1)

2)

3)

4)

- SAHİP OLDUĞU GAYRİMENKULLER:

\*(Sahip olunan tüm gayrimenkuller bu bölüme yazılacaktır)

**YERİ CİNSİ PAFTA ADA PARSEL**

1)

2)

3)

4)

- **MENKUL KIYMETLER**

\*(Tahvil, bono, değerli taş ve metaller, altın vs. bu bölüme yazılacaktır.)

1)

2)

3)

4)

- TAAHHÜT EDİLEN SERMAYENİN KARŞILANACAĞI KAYNAKLARIN AYRINTILI DÖKÜMÜ\*:

\*(Hisse tutarının karşılanacağı menkul ve gayrimenkul kıymetler ayrıntılı olarak bu bölüme yazılacaktır)

1)

2)

3)

4)

\* Yukarıda belirtilen bilgilerin doğruluğunu beyan ederim.

TARİH: .../.../200..

İMZA

EK: 3 [Faaliyet Raporu](#) (.xls)